

บทคัดย่อ

T 148417

ชื่อภาคินพนธ์	:	ความพร้อมของประชาคมท้องถิ่นต่อการฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดของโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา
ชื่อผู้เขียน	:	นางสาวดารณี ศรีหทัย
ชื่อปริญญา	:	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	:	2545

การศึกษาเรื่อง ความพร้อมของประชาคมท้องถิ่นต่อการฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดของโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมของกลุ่มแกนนำประชาคมในการนำรูปแบบการดำเนินงานฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดของโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาไปปฏิบัติ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกลุ่มแกนนำประชาคมดังกล่าว

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือแกนนำประชาคม ประกอบด้วย พระสงฆ์ และผู้นำท้องถิ่นจากอำเภอเมือง อำเภอวังน้ำเขียว และอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดตั้งประชาคมสีขาว ระหว่างวันที่ 24-25 กุมภาพันธ์ 2526 ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา รวม 75 คน การศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้วย t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. แกนนำประชาคม เกือบครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย รองลงมาเป็นสมณเพศ และเพศหญิงตามลำดับ มีอายุ ระหว่าง 23-60 ปี กว่าครึ่งสมรสแล้วและจนชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวหรือ มีจำนวนวัดแตกต่างกันอยู่ระหว่าง 1-23 คน มีระยะเวลาอยู่ในชุมชน 2 เดือนถึง 63 ปี กว่าครึ่งเป็นผู้มีตำแหน่งทางสังคม ราว 1 ใน 4 เคยมีประสบการณ์โดยตนเองหรือมีคนในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด มีการรับรู้ข่าวสารระดับปานกลางและกว่าครึ่งเคยรับการอบรมด้านการส่งเสริมป้องกัน บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดมาแล้ว

2. ระดับความพร้อมในภาพรวมของแกนนำประชาคมต่อการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณาแยกกรวยกลุ่ม พบว่า กลุ่มพระสงฆ์มีความพร้อมมากกว่ากลุ่มฆราวาส นอกจากนี้ยัง พบว่า ในกลุ่มพระสงฆ์อาจแบ่งระดับความพร้อมได้ในสองกลุ่มย่อย คือ มีทั้งกลุ่มที่มีความพร้อมสูงสุด และกลุ่มที่มีความพร้อมต่ำสุด

T 148417

3. จากการศึกษาปัจจัยสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของแกนนำประชาคมต่อการฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดของโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเสพติดและบทบาทของสื่อเกี่ยวกับปัญหาสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของแกนนำประชาคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอายุ สมาชิกในครอบครัว/วัด ระยะเวลาอยู่ในชุมชน ตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับสิ่งเสพติดไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จในฐานะเป็นงานอาสาสมัครในชุมชน ผู้บริหารโครงการควรใช้กลไกประชาคมในลักษณะเป็นเครือข่ายร่วมกับโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา โดยใช้บทบาทเฉพาะ ตลอดจนศักยภาพของกลุ่มย่อยต่าง ๆ ของประชาคมอย่างเหมาะสม เช่น พระสงฆ์กลุ่มที่มีบทบาทในชุมชนสูงและได้รับความศรัทธาจากประชาชนควรมีส่วนร่วมผลักดัน โครงการและทำหน้าที่ให้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครัวเรือนกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้ที่ติดสารเสพติดแล้วและกลุ่มเสี่ยง ขณะเดียวกันก็ใช้กลุ่มผู้นำในท้องถิ่นที่เป็นฆราวาสทำหน้าที่ในส่วนที่พระสงฆ์มีข้อจำกัดไม่สามารถปฏิบัติงาน โครงการสะดวก เหมือนฆราวาส เป็นต้น

2. งานฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องและต้องการ ร่วมงานในลักษณะมีความสมัครใจหรือเป็นอาสาสมัคร จึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นโรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาจึงควรพิจารณาส่งเสริมและจูงใจให้อาสาสมัครเหล่านั้นมีความพร้อม และนำความพร้อมด้านต่างๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติดของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อจำกัดที่ควรพิจารณา คือ ปัจจัยด้านเวลา ซึ่งส่งผลให้แกนนำประชาคมมีความพร้อมค่อนข้างน้อย จึงควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่แกนนำแต่ละกลุ่มสามารถสนับสนุนกิจกรรมของโครงการได้ โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน และจัดกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการจัดสัมมนาให้ความรู้อย่างเป็นทางการแล้ว เช่น การมีทีมที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมกิจกรรมภาคปฏิบัติกับชุมชนและแกนนำประชาคมเพื่อเสริมศักยภาพด้านการจัดการแก่ประชาคม

4. ควรนำผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลจิตเวช นครราชสีมาใน 3 อำเภอนี้ ไปใช้กับอำเภออื่นที่เหลือ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดความต่อเนื่องด้วยพลังของอาสาสมัครในชุมชนเป็นผู้ดูแล ควบคุม และแก้ไขปัญหาตนเอง

TE 148417

The research aimed to find out the readiness of the core community leader group in implementing the rehabilitation of drug addicts at the Nakornratchasima Psychotherapy Hospital and to point out the factors related to the readiness of the core community leader group.

This action research used a questionnaire to collect the data from 75 samples consisting of core community leaders, which were monks and local leaders in Muang, Wangnamkheow and Pimai districts in Nakornratchasima who attended the workshop for establishing a "white" community during February 24-25, 2003 at Suranari Technology University in Nakornratchasima. Percentage, mean and standard deviation were used to describe the data and t-test and F-test to test the hypotheses.

The findings were summed up as follows:

1. Nearly half of the core community leaders were males, followed by monks and females, respectively. Their ages were between 23-60. More than half were married. Their educational levels ranged from primary school to secondary school. The number of household/monastery members were between 1-23 persons. They had lived in the community for 2 months-63 years. More than half held social positions. About one-quarter used to experience drug addiction or had some drug addicts in their families. They got access to information about drugs at a moderate level. More than half had undergone training on the promotion of drug prevention, and treatment and rehabilitation of drug addicts.

2. As a whole, the core community leaders were found to be moderately ready to participate in the project. When the three group of subjects were considered separately, the monk group seemed to be more ready than the male and the female laymen groups. However, within the monk group, there were two subgroups: the group of the most ready and that of the least ready.

3. When causal factors were studied, the factor significantly related to the readiness of the core community leaders at the 0.05 levels were sex, marital status, education, occupation, drug-related experience, and the role of media in the drug problem. On the contrary, age, number of household/monastery member, the length of residential time in the community, social position, experience gained from attending a training course on drugs were found to have no relationship with their readiness to join the hospital project.

Recommendations

1. For the drug addict rehabilitation project to be successful as a volunteer community activity, the project manager should use the community mechanism in the form of network with the Nakornratchasima Psychotherapy Hospital. The special roles and the potential of small community groups should be used appropriately. For example, monks who play an important role in the community or who have people's strong faith should help drive the project and be responsible for giving the correct knowledge and understanding to target households, including the drug addict group and the risk group. At the same time, the community leaders who are laymen, should be responsible for the activities that are not suitable for monks to perform.

2. Since the drug addict rehabilitation is a task that takes time and must be carried out continuously by those who work voluntarily, the Nakornratchasima Psychotherapy Hospital should encourage and motivate volunteers who are ready to join the project to use the best of their ability to rehabilitate drug addicts in the community continuously.

3. Also, because of time limit, the core community leaders are not fully ready to handle the project. It is therefore recommended that appropriate time should be

TE 148417

taken into consideration when activities are held so that these core community leaders can have time to join them. There should be different activities at different times. Apart from seminars, There should be other activities for providing core community leaders with related knowledge. For example, there should be an advisory team for them. The team should join core community leaders in carrying out field work in order to increase the potential and management of the core leader group.

4. The results of the evaluation of the drug addict rehabilitation project run by the Nakornratchasima Psychotherapy Hospital in three districts should be used as a guideline for other districts to carry out the similar project to achieve the goal and to encourage community volunteers to look after or solve this problem themselves.